

Nämndens verksamhetsplan 2023

Grundskolenämnden
2023

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
2	Förutsättningar.....	4
2.1	Prioriteringar i budget 2023.....	4
2.2	Organisation	4
2.3	Slutsatser från Kvalitetsrapport 21/22	5
3	Nämndens mål.....	6
3.1	Mål och uppdrag från Kommunfullmäktige	6
3.2	Grundskolenämndens strategier	8
3.2.1	Ökad kvalitet i undervisning för att öka elevers kunskapsresultat	9
3.2.2	Tydligare ansvar, styrning och ledning	11
3.2.3	Ökad likvärdighet	13
3.3	Övriga mål	15

1 Inledning

Kommunfullmäktiges budget är Göteborgs Stads övergripande styrdokument och är tänkt att styra stadens utveckling. Kommunfullmäktige beslutade om budget för 2023 den 24 november 2022. Kommunfullmäktiges budget innehåller utöver ekonomisk tilldelning även mål och uppdrag som riktas till nämnder och styrelser.

Enligt stadens riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll ska förvaltningen utarbeta förslag till budget och verksamhetsplan med utgångspunkt i fullmäktiges budgetbeslut, reglementet samt andra relevanta styrande dokument. Grundskolenämndens budgethandling beskriver i huvudsak de ekonomiska ramarna och resursfördelning inom förvaltningen. Verksamhetsplanen syftar till att redogöra för grundskolenämndens riktning och prioriteringar för att nå god måluppfyllelse under kommande år.

Verksamhetsplanen inleds med en beskrivning av viktiga förutsättningar. Därefter beskrivs de mål och uppdrag som kommunfullmäktige har riktat till grundskolenämnden samt hur grundskolenämnden omhändertar dessa mål i form av strategier kopplade till nämndens förstärkningsområden. 2023 års verksamhetsplan är mer koncentrerad i sin utformning för att ange en prioriterad riktning för det utvecklingsarbete som behövs för att svara upp mot såväl kommunfullmäktiges mål som det nationella uppdraget.

Förvaltningen kommer under årets början att ytterligare konkretisera strategierna med beskrivningar av de insatser som ska genomföras för att nå mål och uppdrag. Under året behövs kontinuerlig dialog mellan nämnd och förvaltning i samband med uppföljning av mål och strategier.

2 Förutsättningar

I följande avsnitt beskrivs viktiga förutsättningar och utgångspunkter för de prioriteringar som görs inom ramen för verksamhetsplan 2023.

2.1 Prioriteringar i budget 2023

De främsta prioriteringarna i grundskolenämndens budget för 2023 är:

- Bibehålla ekonomiska förutsättningar för skolområden
- Utökat utrymme för expansion grundsärskola
- Utrymme för höjda livsmedelspriser
- Utrymme för huvudmannans insatser för ökad måluppfyllelse

Nämndens resursfördelningsmodell syftar till att rikta ekonomiska resurser dit behoven är som störst. Den nya skolenhetsorganisationen syftar till att skapa en hållbar organisation som har bättre förutsättningar att arbeta utifrån nämndens förstärkningsområden både vad gäller pedagogisk utveckling, strategisk kompetensutveckling och ekonomi i balans och med ett större handlingsutrymme för ansvariga chefer.

Samtidigt ser förvaltningen ett behov av att från huvudmannanivå rikta ytterligare fokus och uppmärksamhet åt de skolor som har de största utmaningarna. Av den anledningen behöver det på huvudmannanivå finnas utrymme för väl avvägda insatser som motsvarar skolornas behov och som ska leda till högre måluppfyllelse och ökad likvärdighet. Flera av de strategier som nämnden anger i denna verksamhetsplan tar sikte på just detta.

2.2 Organisation

Under 2021 genomfördes omorganisationer både vad gäller central förvaltningen men framförallt gällande stadens skolstruktur. Syftet med den nya skolenhetsorganisationen är att skapa en hållbar organisation som har bättre förutsättningar att arbeta utifrån nämndens förstärkningsområden både vad gäller pedagogisk utveckling, strategisk kompetensutveckling och ekonomi i balans. För att stödja den nya organisationen påbörjades insatser under 2021 och 2022 för att stärka nya ledningsteam på alla skolenheter och stödenheter. Detta arbete kommer att fortgå och vara en prioriterad insats också under 2023.

På senhösten 2022 beslutade grundskolenämnden om grundläggande principer för organisering och dimensionering av grundsärskolan samt styrning och ledning för en samlad elevhälsa efter att dessa ämnen utretts inom ramen för projektet Ny skolenhetsorganisation steg 2. I december 2022 beslutade grundskolenämnden också om principer för organisering av utbildningsområdes- och stadengemensamma särskilda undervisningsgrupper och resursskolor. Genomförande av de beslutade grundprinciperna blir viktiga förändringar för att skapa goda förutsättningar för elever med särskilt behov av stöd i undervisningen.

Genomförandet kommer att ske stegvis på ett sätt som säkrar kontinuitet för berörda elever.

Under hösten 2022 har Kulturskolan stegvis övergått till den organisering som beslutades inom ramen för ett förändringsprojekt som pågått under året. Syftet med den nya organiseringen är förbättra förutsättningarna för Kulturskolan och Kultur i skolan att kunna arbeta systematiskt mot uppsatta mål.

En bärande idé i nämndens verksamhetsplan är att styrning och ledning ska harmoniera med den nya skolenhetsorganisationen på ett sätt där mandat, ansvar och befogenheter hänger ihop.

2.3 Slutsatser från Kvalitetsrapport 21/22

Förvaltningen kan i årets kvalitetsrapport konstatera att det finns indikatorer som visar på att utvecklingsarbetet går i rätt riktning – legitimationsgraden ökar över tid, personalstabiliteten har ökat sedan förra året och en viss förbättring av kunskapsresultaten har skett i de yngre skolåren.

Sammantaget är det dock fortsatt stora skillnader i kunskapsresultaten inom staden och mönstret sedan tidigare år kvarstår – skolor där eleverna har socioekonomiskt sämre förutsättningar uppnår i regel lägre kunskapsresultat, även om det finns viss variation inom gruppen.

Trots en resursfördelningsmodell med en, jämfört med andra kommuner, stor andel omfördelning baserat på socioekonomiska förutsättningar bedömer förvaltningen att kraftfulla åtgärder fortsatt behöver genomföras för att nå en ökad likvärdighet mellan skolor. Det handlar om tidiga stödinsatser för elever som inte når fullgoda kunskapsresultat, en utifrån elevernas behov utvecklad undervisning och en mer tillgänglig lärmiljö. Det är tydligt att elever med de allra svagaste studieförutsättningarna i ett tidigt skede i skolgången fortsatt behöver prioriteras högt för att kompensera för svaga språkliga färdigheter. Förvaltningen behöver därför utveckla formerna för de riktade kompensatoriska insatserna. Formerna för detta och insatsernas innehåll behöver ta sin utgångspunkt i vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Undervisningens kvalitet behöver stärkas generellt genom ett starkare ämnesdidaktiskt fokus i framför allt matematik och svenska som andraspråk, liksom ett fortsatt arbete för en skola på vetenskaplig grund. Lärmiljöerna behöver fortsatt utvecklas till att bli mer tillgängliga, i enlighet med riktlinjen som stegvis implementeras i verksamheterna. Med en mer tillgänglig lärmiljö, anpassad för det stora flertalet elever, höjs kvaliteten och fler elever klarar skolgången utan extra anpassningar och särskilt stöd.

Det finns en insikt i verksamheten om att det främjande och förebyggande elevhälsoarbetet blir som bäst när skolledare leder och organiserar detta på ett sätt som inkluderar alla professioner. Det systematiska arbetet behöver dock fördjupas och bättre ta tillvara elevhälsans kompetens, vilket försvåras av personalbrist i framför allt högindexskolor.

Sammantaget kan förvaltningen också konstatera att värdegrundsarbetet i skolan fortsatt behöver stärkas såväl på huvudmanna- som enhetsnivå, framför allt utifrån att kränkningar kopplade till etnicitet har ökat och att flickor i mellanindexskolor återigen identifierats som den minst trygga elevgruppen.

3 Nämndens mål

I följande avsnitt anges de mål och uppdrag som kommunfullmäktige riktar till grundskolenämnden i budget 2023.

Grundskolenämnden omhändertar kommunfullmäktiges mål genom att arbeta för att etablera de tre förstärkningsområdena med tillhörande strategier och aktiviteter. Utgångspunkter i planeringen har varit att hålla i de tre förstärkningsområden som funnits med från 2018 då grundskolenämnden bildades samt att fortsätta det förändringsarbete av förvaltningskultur och struktur som syftar till att tydliggöra styrning och ledning, och bidra till bättre förutsättningar för ökad kvalitet och likvärdighet.

Kommunfullmäktiges budget innehåller i år inga indikatorer för nämnderna att följa. Grundskolenämnden har dock ett antal indikatorer kopplade till förstärkningsområdena som i huvudsak är de som använts för att följa utvecklingen såväl av nämnden och inom förvaltningen som av följeforskare under perioden 2018-2022. Grundskolenämnden föreslås fortsätta följa dessa indikatorer även under denna mandatperiod.

3.1 Mål och uppdrag från Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige ger grundskolenämnden ett huvudsakligt mål i budget 2023, ett mål som också delas av utbildningsnämnden.

	Mål riktade till grundskolenämnden
1	Fler elever ska nå gymnasiebehörighet i grundskolan och fler elever ska fullfölja gymnasieskolan med godkända betyg.

Kommunfullmäktiges budget föreskriver att mål ska brytas ned och omsättas i praktisk handling av nämnder och styrelser. Planer, program, riktlinjer, uppdrag och policydokument som kommunfullmäktige, nämnder och styrelser har antagit ska följas och genomföras, men är underordnade budgeten. Uppdragen ska genomföras under 2023 om inget annat anges.

I nämndens verksamhetsplan föreslås hantering av de mål som är riktade direkt till grundskolenämnden, givetvis med hänsyn tagen till den viljeinriktning som framgår i övriga delar av kommunfullmäktiges budgethandling.

Åtta uppdrag riktas direkt till grundskolenämnden. Därtill finns ett antal uppdrag som tydligt berör grundskolenämnden, ett antal uppdrag som riktas till alla nämnder och bolag samt skrivningar i budgetens löptext som ger riktningar eller målsättningar för stadens alla nämnder och bolag att förhålla sig till.

	Uppdrag riktade till grundskolenämnden
1	Grundskolenämnden får i uppdrag att öka den socioekonomiska viktningen av skolpengen.

2	Grundskolenämnden får i uppdrag att ge lärare och annan skolpersonal tydliga rutiner och stöd för när och hur de disciplinära åtgärder som medges i svensk lagstiftning kan användas, exempelvis avseende elever som måste särskiljas från ordinarie undervisning.
3	Grundskolenämnden får i uppdrag att utreda vilka särskilda anställningsvillkor som kan erbjudas för att förbättra rekryteringsförutsättningarna på skolenheter med sociala utmaningar.
4	Grundskolenämnden får i uppdrag att erbjuda fler barn plats i kulturskolan.
5	Socialnämnderna får i uppdrag att i samarbete med grundskolenämnden placera anställda inom socialförvaltningarna på skolor i behov av detta.
6	Stadsfastighetsnämnden får i uppdrag i samverkan med grundskolenämnden tillskapa fler skolplatser i områden med underskott av skolplatser, exempelvis genom strategiska förvärv och lämpliga tillbyggnader.
7	Utbildningsnämnden får i uppdrag att i samarbete med grundskolenämnden arbeta för att fler elever ska lockas att välja och fullfölja sina studier på kommunala yrkesprogram.
8	Grundskolenämnden får i uppdrag att vidareutveckla Göteborgsmodellen för mindre matsvinn till att även omfatta tallrikssvinnet för skolmatsalar.

	Övriga mål som grundskolenämnden berörs av
1	Arbetsmiljön och arbetsvillkoren för Göteborgs Stads anställda ska förbättras.
2	Sjukskrivningarna till följd av arbetsrelaterad ohälsa ska minska.
3	Göteborgs klimatavtryck ska kraftigt minska för att vara nära noll senast 2030 i linje med Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram.
4	Göteborgs Stad ska styras transparent och resurseffektivt.
5	Göteborg ska vara en jämlik och jämställd stad där alla bemöts likvärdigt, får sina mänskliga rättigheter tillgodosedda och ges likvärdiga möjligheter oberoende av kön.
6	Göteborg stads inköp- och upphandlingsprocesser ska bli mer effektiva och bidra till att nå samtligahållbarhetsmål.

	Uppdrag som grundskolenämnden berörs av
1	Socialnämnderna får i uppdrag att i samverkan med grundskolenämnden utöka antalet socialarbetare som arbetar på grundskolor samt i fält efter ordinarie kontorsarbetstider i utsatta och särskilt utsatta områden.
2	Socialnämnderna och grundskolenämnden får i uppdrag att utöka placerade barns tillgång till särskilt stöd i sin skolgång genom Skolfam eller motsvarande arbetssätt.
3	Stadsmiljönämnden får i uppdrag att i samverkan med grundskolenämnden skapa säkra cykelvägar och bilfria zoner vid skolor med otrygg trafikmiljö där detta är lämpligt.

3.2 Grundskolenämndens strategier

I följande stycke beskrivs grundskolenämndens tre förstärkningsområden med tillhörande strategier under 2023. Några av strategierna är långsiktiga och redan pågående, några är förändrade jämfört med föregående års verksamhetsplan och några är nya.

Strategierna utgör en övergripande inriktning på de insatser som nämnden avser genomföra för att nå längre inom respektive förstärkningsområde. Förvaltningen kommer under årets början att ytterligare konkretisera strategierna och föra en kontinuerlig dialog med nämnden om genomförande, uppföljning och måluppfyllelse.

En övergripande ambition med årets verksamhetsplan är att prioritera och fokusera utvecklingsarbetet för att uppnå ökad måluppfyllelse och likvärdighet.

Nämndens resursfördelningsmodell syftar till att rikta ekonomiska resurser dit behoven är som störst. Den nya skolenhetsorganisationen syftar till att skapa en hållbar organisation som har bättre förutsättningar att arbeta utifrån nämndens förstärkningsområden både vad gäller pedagogisk utveckling, strategisk kompetensutveckling och ekonomi i balans. Samtidigt ser förvaltningen ett behov av att från huvudmannanivån rikta ytterligare fokus och uppmärksamhet åt de skolor som har de största utmaningarna vilket beskrivs närmare i flera olika strategier i kommande avsnitt.

Ökad kvalitet i undervisningen	Tydligare ansvar, styrning och ledning	Ökad likvärdighet
<i>Strategier</i>	<i>Strategier</i>	<i>Strategier</i>
Satsningar för didaktisk utveckling utifrån skolors resultat och vetenskaplig grund	Skapa förutsättningar för chefer att utvecklas och leda	Riktade stödjande åtgärder till skolor i socioekonomiskt utsatta områden
Öka andelen behöriga lärare	Förvaltningen och alla skolområden ska god ekonomisk hushållning och långsiktiga planeringsförutsättningar.	Riktat värdegrundsarbete och insatser för trygghet och studiero
	Struktur och kultur i det systematiska kvalitetsarbetet ska utvecklas och synliggöras	Kulturskolan ska erbjuda en likvärdig verksamhet som är tillgänglig för alla barn och unga och bidra till en meningsfull fritid

3.2.1 Ökad kvalitet i undervisning för att öka elevers kunskapsresultat

Grundskoleförvaltningens första förstärkningsområde syftar till att undervisningens kvalitet ska öka. Strategier som identifierades i skolutredningen handlar om att säkra kompetensförsörjning, utveckla kollegialt lärande samt utveckla och säkra rektors pedagogiska ledarskap. I verksamhetsplan 2023 ser förvaltningen bland annat ett behov av att från huvudmannen ta ökat ansvar för den ämnesdidaktiska utvecklingen.

Strategier

Satsningar för didaktisk utveckling utifrån skolors resultat och vetenskaplig grund

Nämndens senaste kvalitetsrapport visar tydligt att elever som kommer efter tidigt har svårt att komma igen kunskapsmässigt om inte skolan tidigt kan identifiera elevers behov, förändra och anpassa undervisningen eller utforma särskilt stöd. Tidiga insatser har länge varit en strategi men nämnden ser behov av att utveckla skolornas förmåga att uppmärksamma och agera på elevers behov av stöd i såväl ett tidigt skede som i tidiga åldrar.

Med en mer tillgänglig lärmiljö, anpassad för det stora flertalet elever, höjs kvaliteten och fler elever klarar skolgången utan extra anpassningar och särskilt stöd. Implementering av nämndens riktlinje kommer att fortsätta under året. För de elever som behöver extra anpassningar eller särskilt stöd är det av största vikt att skolorna ges förutsättningar att utforma dessa och systematiskt följa upp genomförda insatser.

För att stärka elevernas lärande och kunskaper behövs ett tydligt ämnesdidaktiskt fokus som vilar på vetenskaplig grund. Det handlar om förmågan att efter genomförda kartläggningar, utifrån elevernas behov, göra förändringar i undervisningen för att kunna möta både grupp och individ utifrån där de befinner sig i lärandet. Matematik och svenska som andraspråk är exempel på ämnen där detta behöver utvecklas.

Förstelärare och lektorer kan spela viktiga roller som medforskare i klassrummet. Nuvarande organisering och effekter av nätverk behöver utredas och eventuellt förändras för att ge ännu större effekt på undervisningens kvalitet.

Öka andelen behöriga lärare

Att attrahera och behålla legitimerad personal inom skolan kommer att vara en nyckelfråga under många år. Kompetensförsörjning är därför en fråga som både kräver långsiktighet och agerande i det korta perspektivet. Även inom denna strategi behöver högindex-skolor prioriteras liksom ämnena svenska som andraspråk och matematik. I kommunfullmäktiges budget riktas uppdraget att *utreda vilka särskilda anställningsvillkor som kan erbjudas för att förbättra rekryteringsförutsättningarna på skolenheter med sociala utmaningar* till grundskolenämnden vilket kommer att genomföras under året.

Tillsammans med regionala och nationella aktörer, universitet och andra huvudmän ska förvaltningen bedriva påverkansarbete för att stärka förutsättningar för att attrahera nya medarbetare. En förutsättning för att utveckla och behålla lärare är att skapa goda förutsättningar för en välfungerande arbetsmiljö med balans mellan krav och resurser.

Inom förvaltningen fortsätter arbetet med Lärarakademin som syftar till samordning av utvecklingsinsatser för lärare som befinner sig på olika steg i karriären. Det handlar om att möjliggöra en god introduktion för nya lärare, synliggöra och erbjuda olika kompetensutvecklingsinsatser samt strukturer för kollegiala pedagogiska nätverk. Förvaltningen ska fortsätta utveckla systematiken i arbetet med kompetensförsörjning och kompetensutveckling inom fritidshem i syfte att öka kvalitet för undervisning i fritidshem och förstärka kompetens på skolor med låg andel behöriga lärare i fritidshemmet.

Kompetensutvecklingen är en nyckelfråga även inom grundsärskolan. Riktade insatser för att möjliggöra för befintlig personal att kompetensutveckla sig för specialisering som behövs inom grundsärskolan är påbörjade och kommer att fortgå även under 2023.

Indikatorer för ökad kvalitet i undervisningen för att öka elevers kunskapsresultat

Indikator	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022
Andel elever som visar kunskande inom nio observations-punkter från kartläggningsmaterial förskoleklass		52,8	54,3
Andel elever som uppnått kunskapskrav för läsförmåga årskurs 1.	87,2	85	86,8
Andel elever som uppnår kunskapskrav i åk 3 för Svenska/2, So, No, Matematik.	80,5	78,8	80
Andel elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen åk 6, samtliga elever	66,7	67,9	68,1
Andel elever behöriga till gymnasiets yrkesprogram åk 9	78,2	78,4	78,4
Andel elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen åk 9	68,8	67,8	67,9
Genomsnittligt meritvärde åk 9, samtliga elever	219,8	220,2	220,5
Andel legitimerade lärare i grundskola och grundsärskola		86,6	86,9
Andel legitimerade lärare i fritidshem med behörighet för fritidshem	96	52,6	66
Andel legitimerade lärare i förskoleklass/förskollärare, med behörighet för förskoleklass	83	90,1	88,4
Andel förstelärare	13,5	13,1	12,7

3.2.2 Tydligare ansvar, styrning och ledning

Grundskoleförvaltningens andra förstärkningsområde syftar till att skapa struktur och kultur som stödjer och skapar förutsättningar för arbetet med att öka elevernas lärande och måluppfyllelse. Det handlar om att alla nivåer i styrkedjan har fokus på de nationella målen, att tydliggöra uppdrag, roller och ansvar.

Strategier

Skapa förutsättningar för chefer att utvecklas och leda

Förvaltningens chefer är nyckelpersoner för att leda lärandet på alla nivåer och därigenom utveckla nämndens verksamhet. Många chefsuppdrag inom grundskoleförvaltningen är både komplexa och omfattande. För att lyckas i ett sådant uppdrag krävs en mängd förutsättningar, rätt verktyg och kompetens.

Chefsrollerna på alla nivåer i förvaltningen ska vara tydligt beskrivna utifrån vad chefen förväntas göra och vilken kompetens detta kräver. Chefer behöver kunna leda, styra, stödja och utmana på ett sätt som präglas av tilltro till medarbetarna och omsorg om dem vi är till för. Förvaltningen ska stödja chefer genom att tillgängliggöra arenor, verktyg, kommunikationsvägar och kompetensutvecklingsinsatser i arbetet.

För att säkra chefsförsörjningen i en organisation av grundskoleförvaltningen storlek krävs fortsatt strategiskt arbete med kompetensutveckling av befintliga medarbetare, specifika insatser för att kunna attrahera nya ledare och en väl förberedd introduktion för den som kliver in i chefsrollen.

Den nya skolorganisationen som skapades inför höstterminen 2021 är en förutsättning för att arbeta effektivt med en tydligare styrning och ledning både på skolnivå och för förvaltningsövergripande utveckling. Den nya organisationen och alla nya ledningsteam behöver fortsatt stöd för att kunna ta tillvara på de möjligheter som den nya organisationen ger. Under 2023 fortsätter ledningsgrupputvecklingen som samtliga ledningsteam ska delta i.

Förvaltningen behöver utveckla och samordna olika funktioner inom stödavdelningarna till fungerande och effektiva stöd- och ledningsprocesser som ger goda förutsättningar för kärnverksamhetens ledare att i sin tur ge förutsättningar för medarbetarna att utvecklas.

Förvaltningen och alla skolområden ska ha god ekonomisk hushållning och långsiktiga planeringsförutsättningar

I en välfärdssektor som står inför stora ekonomiska utmaningar behöver nämnden säkerställa att resurser används effektivt. Förvaltningen behöver fortsätta utveckla organisation och strukturer för att bli mer effektiva, bland annat genom ökad digitalisering och ett processinriktat synsätt. Grundskolenämnden har en resursfördelningsmodell som fördelar elevpeng utifrån ett kompensatoriskt syfte. Personal är den största kvalitetsfaktorn och här behöver förvaltningen fortsätta stödja rektors personalplanering utifrån faktorer som elevernas måluppfyllelse och tillgänglig budget.

Det osäkra ekonomiska läget präglar både den globala, nationella och lokala arenan. Extra viktigt då att nämndens ekonomistyrning i möjligaste mån präglas av

långsiktighet som ger chefer stabila planeringsförutsättningar.

I goda planeringsförutsättningar för verksamheten ingår också möjligheter till framförhållning när det gäller välfungerande och lämpliga lokaler för det antal elever som skolorna förväntas ta emot och för de deltagare som ingår i Kulturskolans verksamheter. Under 2023 behöver grundskoleförvaltningen ta ytterligare steg för att vässa kapacitetsbedömningarna. Samarbetet, såväl inom förvaltningen som med andra förvaltningar, behöver utvecklas ytterligare i syfte att förbättra chefernas planeringsförutsättningar.

Struktur och kultur i det systematiska kvalitetsarbetet ska utvecklas och synliggöras

Som huvudman ansvarar grundskolenämnden för att fördela resurser, organisera verksamheten utifrån lokala förutsättningar samt systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla verksamheten så att de nationella målen kan uppfyllas. För att skapa bättre förutsättningar för skarp analys, väl avvägda beslut, genomförande och uppföljning av insatser för utveckling av verksamheten behöver det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivån få en mer ändamålsenlig organisering, bättre systematik över året och bredare delaktighet.

Indikatorer för tydligare ansvar, styrning och ledning

Indikator	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022
HME för medarbetare	79	77	
HME för chefer	81	81	
Kortvarig sjukfrånvaro t o m juli 1	4,3	3,4	3,9
Långvarig sjukfrånvaro t o m juli 1	4,8	4,5	4
Personalstabilitet anställda (tillsvidare)			78,8
Budgetavvikelse totalt för förvaltningen		2	
Budgetavvikelse för utbildningsområdena		3,4	
Tillförd teknisk kapacitet/per år		470	860

3.2.3 Ökad likvärdighet

Förstärkningsområdet ökad likvärdighet handlar om att säkerställa att alla elever får tillgång till en undervisning av hög kvalitet oavsett elevernas olika förutsättningar. Skolan ska verka kompensatoriskt med mål att uppväga skillnader för elever att tillgodogöra sig utbildningen.

Strategier

Riktade stödjande åtgärder till skolor i socioekonomiskt utsatta områden

Grundskoleförvaltningens resursfördelningsmodell syftar till att fördela de ekonomiska resurserna till stadens skolor på ett sätt som tar hänsyn till elevernas olika förutsättningar och behov och utgör därmed en kompensatorisk åtgärd. Men fortsatt kan konstateras att elever på skolor i socioekonomiskt utsatta områden i regel uppnår lägre kunskapsresultat. Sådana skolor har också i genomsnitt lägre andel lärare med legitimation, högre personalomsättning, lägre närvaro, fler elever som byter skola under läsåret och lägre inskrivningsgrad i fritidshemmet. Resursfördelningsmodellen räcker alltså inte som kompensatorisk åtgärd utifrån nu gällande förutsättningar.

Elever som påbörjar förskoleklass på skolor i socioekonomiskt utsatta områden har sämre språkliga förutsättningar, sannolikt delvis som en konsekvens av lägre närvaro i förskola och hemförhållanden. Att i tidiga åldrar stärka språket hos dessa elever har stor betydelse för deras fortsatta möjligheter att tillgodogöra sig undervisning och nå kunskapsmålen. Förstärkta språkutvecklande insatser behöver riktas till de skolor som har störst utmaningar. Ett ämnesdidaktiskt fokus som vilar på vetenskaplig grund är här avgörande vilket gör att förstelärarnas uppdrag måste vara tydligt utvecklingsinriktat. Formerna för strukturerade kollegiala erfarenhetsutbyten behöver utvecklas liksom förutsättningarna för ett nära ledarskap som både är stödjande och utmanande.

Det nätverk som skapats för rektorer som leder skolor i utsatta områden och tillhörande forskningsprojekt kommer att bidra med viktig kunskap om behov och möjliga insatser. Nätverket syftar till att stödja och utmana skolor i sin utveckling och kunskapsgenerering. Nätverket drivs i samarbete med Göteborgs Universitet och med stöd av Skolverket.

Den pedagogiska segregationen är påtaglig och behöver vara allas angelägenhet. Grundskoleförvaltningen behöver därför fortsatt anpassa sin organisation för att kunna rikta väl avvägda insatser och kompetens utifrån de behov som föreligger. För att lyckas med detta behöver förvaltningen tydligt prioritera högindex-skolorna vilket kan medföra konsekvenser för andra skolor.

Riktat värdegrundsarbete och insatser för ökad trygghet och studiero

Goda resultat leder till bättre hälsa samtidigt som god hälsa ger bättre förutsättningar att nå kunskapsmålen. Personal och elever ska tillförsäkras en skolmiljö som är trygg.

Årets kvalitetsrapport visar att förvaltningen behöver rikta specifika insatser mot att minska kränkningar utifrån diskrimineringsgrunden etnicitet i stadens skolor. Likaså behöver värdegrundsarbetet riktas mot att stärka möjliggöra en trygg miljö för flickor i mellanindexskolor, en grupp elever med sämre trygghets- och skolupplevelser än andra elever.

Det pågår en mängd olika sociala initiativ och insatser på stadens skolor för att dels öka tryggheten och dels erbjuda en meningsfull fritid. Ofta sker detta i samarbete med externa aktörer och ofta har insatserna ett stort mervärde för eleverna, både utifrån lärande och fritid. Dessa insatser behöver dock organiseras på ett sätt som inte belastar rektorer och skolans personal. Budgetuppdraget till *socialnämnderna att i samarbete med grundskolenämnden placera anställda inom socialförvaltningarna på skolor i behov av detta* kommer att tas om hand under året utifrån de aktuella skolornas behov.

I kommunfullmäktiges budget finns också uppdraget att ge lärare och annan skolpersonal tydliga rutiner och stöd för när och hur de disciplinära åtgärder som medges i svensk lagstiftning kan användas, exempelvis avseende elever som måste särskiljas från ordinarie undervisning till grundskolenämnden och kommer att genomföras under året som en del av arbetet för en trygg skolmiljö.

En del av arbetet för ökad trygghet och minskad förekomst av hot och våld är att i enlighet med läroplanens arbeta med de normer och värden som alla elever bör ha utvecklat när de lämnar grundskolan. En del av detta arbete sker i samarbete med andra aktörer, bland annat från civilsamhället.

Kulturskolan ska erbjuda en likvärdig verksamhet som är tillgänglig för alla barn och unga och bidra till en meningsfull fritid

Kulturskolan är en viktig verksamhet för att bidra till barn och ungas rätt till meningsfull fritid och möjlighet att delta i kulturell verksamhet. Verksamhet ska förläggas på barn och ungas fria tid, på lov och helger. Utbudet ska innehålla en mångfald av kulturella och konstnärliga uttryckssätt. Kulturskolan ska i samverkan med skolverksamheten säkerställa barn och ungas rätt till kultur. Funktionalitet, socioekonomi och familjesituation kan påverka möjligheten att delta. Kulturskolan ska verka för ökat deltagande bland barn och unga som idag inte nås av verksamheten. En strategi för att nå fler är att utveckla olika verksamhetsformer.

Indikatorer för ökad likvärdighet

Indikator	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022
Andel legitimerade lärare i grundskola och grundsärskolor gällande lågindexskolor	73,8	89,5	90,2
Andel legitimerade lärare i grundskola och grundsärskolor gällande mellanindexskolor		86,2	85,8
Andel legitimerade lärare i grundskola och grundsärskolor gällande högindexskolor		79,6	80,8
Andel legitimerade och behöriga förskollärare/lärare i förskoleklass per lågindexområde		89,5	89
Andel legitimerade och behöriga förskollärare/lärare i förskoleklass per mellanindexskolor		90,4	89,6

Andel behöriga förskollärare/lärare i förskoleklass gällande högindexskolor	77	82,4	82,8
Andel legitimerade och behöriga lärare i fritidshem lågindexskolor		55,8	69,9
Andel legitimerade och behöriga lärare i fritidshem mellanindexskolor		48,2	61
Andel legitimerade och behöriga lärare i fritidshem högindexskolor	34	29,6	46,4
Elevstabilitet per lågindexskolor	98,1	98	98,2
Elevstabilitet per mellanindexskolor	94,4	93,6	94,3
Elevstabilitet per högindexskolor	91,5	91,2	91,1

3.3 Övriga mål

Kommunfullmäktiges budget anger viljeinriktning inom ett antal övergripande områden formulerade i mål. Nedan beskrivs översiktligt hur grundskolenämnden omhändertar dessa mål.

Mål inom personal-området	
1	Arbetsmiljön och arbetsvillkoren för Göteborgs Stads anställda ska förbättras.
2	Sjukskrivningarna till följd av arbetsrelaterad ohälsa ska minska.

En god arbetsmiljö är en grundläggande förutsättning för möjligheten att kunna behålla och attrahera kompetent personal och därmed en avgörande faktor för att nämndens övergripande mål. Grundskoleförvaltningen har ett väl etablerat arbetssätt för att stödja chefer i systematiskt arbetsmiljöarbete som ska bidra till balans mellan krav och resurser för förvaltningens medarbetare.

I enlighet med program för attraktiv arbetsgivare utförs arbetsmiljöarbetet i grundskoleförvaltningen sedan 2019 efter ett årshjul där en stor del av arbetet genomförs på arbetsplatsträffar i dialog mellan medarbetare och chef. Med regelbundenhet återkommer ämnena som återhämtning, krav, resurser, kränkande särbehandling, trakasserier och diskriminering samt hot och våld. Förvaltningen kommer under 2023 utveckla årshjulet ytterligare för ökad delaktighet i arbetsmiljöarbetet.

Under 2023 kommer den utvecklade processen för att planera lärares arbetstid och uppdrag att implementeras. Processen har arbetats fram 2022 i samverkan med lärarförbunden (HÖK-gruppen). Vidare kommer en webbaserad utbildning kring hot, våld och otillåten påverkan att implementeras i förvaltningen under vintern 2023. Syftet är att ge medarbetare kunskap, råd och verktyg i hur personal kan hantera situationer kring hot, våld och otillåten påverkan.

Mål inom klimat och miljö
Göteborgs klimatavtryck ska kraftigt minska för att vara nära noll senast 2030 i linje med Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram.

Långsiktigt är den viktigaste insatsen för minskat klimatavtryck en god undervisning i enlighet med läroplanens skrivningar om miljöperspektiv med syftet att ge alla elever grundläggande kunskap och förhållningssätt som värnar både närmiljö och globala miljöfrågor. Nämndens arbete för att stödja det arbetet utgår från Grundskoleförvaltningens riktlinje lärande för hållbar utveckling och ett systematiskt miljöarbete inom grundskolan och förvaltningens miljöledningssystem. Miljöledningssystemet kommer att implementeras under 2023 för ett mer systematiskt arbetssätt. En start på det arbetet blir att alla enheter inom stödavdelningarna under 2023 analyserar och kartlägger verksamhetens miljöpåverkan för att ta med in i planeringen för 2024.

Ett viktigt område inom detta mål är hållbara skolmåltider. Skolans måltider ska bidra till social och ekologisk hållbarhet. För att skapa hållbara måltider använder verksamheten råvaror efter säsong samt strävar efter att öka andelen ekologiska livsmedel och livsmedel med liten klimatpåverkan. Matsvinnet mäts och utvärderas löpande för att förbättra verksamheten och minimera svinnet.

Mål inom ledning och styrning
Göteborgs Stad ska styras transparent och resurseffektivt.

Grundskolenämnden arbetar aktivt för en budget i balans och för att resurser ska nyttjas på ett ändamålsenligt och effektivt sätt. Utgångspunkter för det arbetet är bland annat långsiktiga interna regler för ekonomistyrning och att organisera verksamheten på ett hållbart och ändamålsenligt sätt. Den skolenhetsorganisation som etablerades under 2021 syftar till att ge bättre förutsättningar att arbeta utifrån nämndens förstärkningsområden både vad gäller pedagogisk utveckling, strategisk kompetensutveckling och ekonomi i balans. En viktig styrprincip är tillit där mandat, ansvar och befogenheter behöver hänga ihop på alla nivåer, från lärare i klassrummet till förvaltningens ledning och nämnd. För att kunna styra och leda transparent krävs en effektiv och transparent kommunikation som är begriplig för medarbetare och allmänhet.

Mål inom demokrati
Göteborg ska vara en jämlik och jämställd stad där alla bemöts likvärdigt, får sina mänskliga rättigheter tillgodosedda och ges likvärdiga möjligheter oberoende av kön.

Grundskolenämndens kärnverksamhet, utgår från skollag och läroplaner som anger att skolans värdegrund ska genomsyra hela utbildningen och all undervisning. Det innebär bland annat att barn och elever ska få möjlighet att utveckla ett solidariskt, jämlikt och jämställt förhållningssätt. I skolans kompensatoriska uppdrag ingår det att skapa förutsättningar för alla elever, oavsett kön, bakgrund och förutsättningar, att nå målen med utbildningen. Förstärkningsområdet ökad likvärdighet handlar om just detta. Därtill är det av högsta vikt att nämndens myndighetsprocesser bedrivs på ett rättssäkert sätt som lever upp till likställighetsprincipen.

Mål inom inköp och upphandling
Göteborg stads inköp- och upphandlingsprocesser ska bli mer effektiva och bidra till att nå samtliga hållbarhetsmål

De inköp och upphandlingar som sker inom nämndens verksamhetsområde utgår från Grundskoleförvaltningens rutin för inköp. Inköpsrutinen syftar till att säkerställa att inköp sker i enlighet med EU-direktiv, svensk lagstiftning och Göteborg Stads inköps- och upphandlingspolicy. Förvaltningen kommer framgent att utvärdera och vid behov utveckla inköpsorganisationen för att ytterligare höja kvaliteten på de inköp som sker.